

Les TIC en el desenvolupament de les funcions derivades de la gestió de tresoreria

AMAIA MASEDA GARCÍA, TXOMIN ITURRALDE
JAINAGA, LEIRE SAN-JOSÉ
Universidad Del País Vasco/Euskal Herriko Unibertsitatea

Resum

En aquest treball s'analitza l'impacte que les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) tenen en les tasques desenvolupades pels responsables de la gestió de tresoreria, amb la finalitat d'identificar un perfil diferenciat d'empreses en relació amb aquests aspectes. Per això, s'han establert grups d'empreses mitjançant l'anàlisi de conglomerats, fent ús d'una mostra representativa d'entitats de la Comunitat Autònoma del País Basc (CAPV).

Paraules Clau

Gestió de Tresoreria, gestió de la liquiditat, TIC, anàlisi de conglomerats.

1. Introducció

La gestió de la tresoreria s'identifica amb una sèrie de responsabilitats sobre el control dels fluxos monetaris de l'entitat i la seva posició de liqui-

ditat, que condueixen a una millora dels resultats obtinguts en el departament de tresoreria, en unió amb la resta de departaments de l'empresa.

La gestió de tresoreria ha estat considerada a l'origen com una mera tècnica que permet gestionar la liquiditat immediata de l'empresa, establint el saldo mínim necessari que eviti els recursos ociosos que no generen rendibilitat a l'entitat, cosa que implica invertir els superàvits de fons i aconseguir-ne en cas de dèficits (Pogue et al., 1970; Desalvo, 1972; Hunault, 1984; Brunell et al., 1990). Posteriorment, la gestió de tresoreria adquireix una concepció molt més àmplia en la que s'integren diferents responsabilitats associades als moviments de fons a curt termini, que inclou tot tipus d'activitats que afecten tant als fluxos monetaris com als resultats financers de l'entitat. En concret, les funcions de gestió de la liquiditat i la de cobraments i pagaments, l'obtenció de previsions i pressupostos de tresoreria, les labors de gestió bancària, la gestió de la inversió i finançament d'excedents i dèficits de l'efectiu i equivalents, i les tasques de gestió de riscos financers (Charro i Ortiz, 1996; Phillips, 1998; Heywood, 1999; Hines et al., 2000; Blanch et al., 2001; Van Del Wielen et al., 2002; Bort, 2004).

Moltes d'aquestes funcions s'han pogut assumir gràcies a la implantació i utilització de les tecnologies de la informació i comunicació (TIC) en l'organització empresarial. Així, per exemple, la identificació i gestió de riscos financers, la realització de simulacions de projectes d'inversió i finançament, o la gestió del disponible a curt termini només és possible si es gestiona la informació financera en el seu conjunt, per a la qual cosa és necessari agrupar la informació que procedeix de diferents departaments de l'empresa gràcies a la utilització de programari integrat adaptat a les particularitats de cada entitat i a les possibilitats que ofereix Internet. No obstant això, la introducció de les noves tecnologies ha d'analitzar-se minuciosament perquè produeixi la màxima eficiència en la gestió empresarial, cosa que suposa implantar la tecnologia que s'ajusti a les necessitats empresarials de l'organització, realitzar-ne un ús correcte i continuat, a més d'adaptar-la segons l'ús, les capacitats i els requeriments empresarials de cada moment i, en concret, que millori la gestió de tresoreria (Levinsohn, 2001).

En aquest context, l'objectiu d'aquest treball és arribar a una caracterització dels perfils empresarials respecte a les funcions desenvolupades en la gestió de tresoreria i a l'ús de les tecnologies en el departament financer, per a això s'ha efectuat una anàlisi detallada de les empreses de la CAPV (Comunitat Autònoma del País Basc). En el treball es defineixen i engloben totes les responsabilitats de la gestió de tresoreria assumides per la direcció financera i s'ofereix una visió actual sobre l'ús de les tecnologies en aquesta gestió.

Els resultats evidencien que existeixen dos perfils diferenciats d'em-

preses: d'una banda, aquelles que atorguen una major importància a totes les funcions de tresoreria, que són a més les que usen en major mesura les TIC en les seves operacions financeres i esperen obtenir un avantatge comparatiu i uns millors resultats gràcies a aquesta actuació; per altra banda, es troben aquelles empreses que donen menys importància a les funcions de la tresoreria en l'activitat del departament financer i a més són les que utilitzen les tecnologies en menor mesura.

Amb aquestes premisses, el treball s'ha estructurat de la següent manera. En el segon i tercer apartat es descriuen les funcions del tresorer, així com l'ús de les TIC en la gestió de tresoreria. En la quarta secció es presenten les dades i el procediment d'anàlisi seguit per a desenvolupar l'estudi empíric. Els principals resultats de la investigació són recollits a l'apartat cinquè. A continuació, es recullen les principals conclusions del treball i finalment es presenten les referències bibliogràfiques.

2. Funcions bàsiques del departament de tresoreria

Les responsabilitats que habitualment s'atribueixen a les persones responsables de la gestió de tresoreria depenen, en bona mesura, de la grandària i estructura organitzativa de l'entitat, encara que sempre hi ha un conjunt de tasques que són innates al lloc i que es repeteixen a pràcticament tots els casos (Association for Financial Professional, 2003).

2.1. Gestió de cobraments i pagaments

Conèixer la capacitat de negociació de l'empresa i les variables que determinen aquesta capacitat són elements essencials per aconseguir complir amb el principal objectiu de la gestió de tresoreria, el d'assegurar la liquiditat de l'empresa. La primera responsabilitat d'aquesta gestió és determinar la tresoreria necessària per equilibrar els processos vendes-cobraments, compres-pagaments i optimitzar el saldo de disponible, que s'ha de fixar una vegada es prenguin en consideració els motius de transacció, precaució i especulació identificats per la teoria monetària i que fan pràcticament impossible que el saldo de mitjans líquids en la companyia sigui zero (Smith, 1986; Meunier et al., 1989; Santandreu, 1994, López, 1997; Cortés, 2002; Maseda i Iturralde, 2001).

L'elaboració d'estats financers previsionals és una eina fonamental, ja que permet avaluar la política de compres i vendes en relació als períodes de cobrament i pagament negociats amb clients i proveïdors, cosa que afa-

voreix la determinació de les necessitats financeres reals del circulant, així com la capacitat per a fer front a l'endeutament de l'empresa.

2.2. Planificació de la liquiditat: previsió i pressupost de tresoreria

Una vegada determinat el nivell de disponibilitats líquides, s'ha d'elaborar el pressupost de tresoreria. L'objectiu d'aquest pressupost és el d'anticipar les necessitats i excessos de mitjans líquids, de tal manera que disminueixin les probabilitats de dèficit o es planifiquin els mitjans necessaris per a minimitzar, si escau, els saldos ociosos. La gestió de la liquiditat a través del pressupost de tresoreria s'emmarca en un horitzó temporal a curt termini, coordinat amb el pressupost general de l'empresa, que serà en últim terme el que assumeixi les conseqüències de les decisions adoptades en la resta de departaments; i al revés, cap altra àrea de l'empresa podrà decidir la seva actuació futura si no pren en consideració el nivell de mitjans líquids que afronta l'entitat en l'horitzó temporal objecte d'avaluació (Maseda i Iturralde, 2001).

2.3. Gestió de les necessitats i excessos de tresoreria

La gestió dels excedents i dèficits de tresoreria precisa d'un alt coneixement dels instruments i productes bancaris que permetin obtenir la màxima rendibilitat financera i fiscal, així com garantir la liquiditat suficient al menor cost possible perquè l'activitat de l'empresa es desenvolupi eficaçment i continuada. L'elecció dels instruments financers per a cobrir inversions a curt termini, siguin dipòsits, fons, títols o valors, ha de realitzar-se després d'una anàlisi de les seves característiques en relació amb la seva solvència, liquiditat, seguretat i rendibilitat.

2.4. Gestió de les relacions bancàries

Tota negociació és un procés d'acostament de posicions. Per tant, el responsable financer, des del coneixement de la posició financera de l'empresa i després d'haver efectuat una estimació fiable de les necessitats i excedents que generarà la seva empresa, ha de plantejar el seu negoci bancari entre les diferents entitats.

Les variables objecte de negociació amb les entitats financeres són real-

ment importants. El preu del diner és el determinant en la contractació dels productes financers, just amb les dates de venciment, dates valor dels diferents instruments financers, els tipus de canvi o les comissions bancàries; no obstant això, actualment, aspectes de tipus qualitatiu tals com l'agilitat o la qualitat del servei, el tracte personal, la capacitat de resolució de problemes, adquireixen cada vegada major rellevància en la política bancària de l'empresa, i en l'elecció de l'entitat financera (Soenen, 1989; Kennington et al., 1996; Mols et al., 1997; Tse et al., 1998a; Santomá, 1999; Iturralde et al., 2005).

2.5. Gestió de riscos financers

La gestió de riscos com a funció del departament de tresoreria va més enllà de mesurar, controlar i minimitzar el risc de les operacions. També correspon analitzar i determinar fins a quin punt és convenient incórrer en un risc, després del corresponent estudi de la seva cobertura (Ross, 1991; Masson et al., 1995; Verneda, 1999).

La gestió de riscos financers està dirigida a obtenir el millor resultat possible en totes les operacions que suportin risc, dins dels nivells fixats prèviament i sense que això suposi posar en perill la supervivència de l'empresa. En aquesta gestió s'han d'analitzar quines són les pèrdues potencials provocades per l'exposició al risc de tipus financer dels fluxos de tresoreria, quina és la pèrdua potencial màxima assumible per l'empresa i com assegurar al menor cost que la pèrdua real no superi la pèrdua potencial màxima (Iturralde et al., 2009).

En els últims anys s'observa una creixent tendència a agrupar sota la responsabilitat del departament de tresoreria tots els riscos, tant financers com no financers, cosa que converteix la gestió dels riscos en una de les funcions més rellevants del departament (Buckley, 1996; Alfonsi, 1999; Mulligan i Gordon, 2002; Navalón i Santomá, 2002).

En resum, els responsables de la gestió de tresoreria realitzaran aquelles tasques que permetin utilitzar les tècniques i la informació precisa per a minimitzar el cost financer dels recursos i maximitzar la rendibilitat dels excedents de liquiditat, de tal manera que l'entitat pugui disposar de la tresoreria necessària en la divisa desitjada en el moment idoni. Es consideren tasques d'aquest departament, la planificació del disponible i el seu posterior control, les estratègies per a invertir a la màxima rendibilitat els excessos de tresoreria i finançar al mínim cost els dèficits, la gestió dels riscos i la gestió bancària (Blanch et al. 2001; Casanovas i Fernández, 2001; López, 2003, Iturralde et al., 2009).

3. TIC i gestió de tresoreria

L'evolució de les TIC en la gestió de tresoreria es desenvolupa en tres èpoques diferents (Williams et al., 1997). A la primera època, abans de la dècada dels 70, les responsabilitats del tresorer consisteixen en activitats comptables i de gestió de l'efectiu de l'empresa, i per a això no s'utilitzen sistemes informàtics. La segona època, que transcorre entre la dècada dels 70 i els 90, està caracteritzada per una visió basada en la relació corporativa i en els sistemes integrats. La introducció de l'ús de l'ordinador en l'àmbit empresarial es produeix a la fi dels 80. Així, i després de gestionar productes de programari i adaptar-los a les plataformes, als sistemes operatius i a les bases de dades, les decisions dels tresorers respecte a l'efectiu de l'empresa són considerades agrupant la informació de diferents àmbits empresarials, donant a la gestió de tresoreria una visió global. A l'última època, després de la dècada dels 90 i fins a l'actualitat, la presa de decisions en relació amb la identificació i gestió de riscos financers o la realització de simulacions de projectes d'inversió i finançament, són responsabilitats que recauen en la gestió de tresoreria. En aquesta època es reconeix la gran millora de la gestió empresarial per la utilització de TIC gràcies a la funcionalitat d'Internet, que permet la interoperativitat amb usuaris externs a l'empresa.

Les TIC aporten essencialment informació actualitzada i exacta, relacions fluides i constants entre els agents econòmics i una disminució dels costos operatius. Aquestes tres aportacions són les que influeixen de forma més directa en les responsabilitats de la gestió de tresoreria, de tal forma que (San-Jose et al., 2006):

- La gestió de la liquiditat s'efectua utilitzant en tot moment la data valor de les posicions de tresoreria, a més evoluciona cap a una gestió eficient basada en l'obtenció d'informació interna i externa, exacta i constant, i una bona comunicació amb els agents econòmics (Graber, 2002).
- La gestió de cobraments i pagaments s'efectua de forma sistematitzada, cosa que afavoreix l'adequació dels moviments de cobraments i pagaments (Tse et al., 1998a, 1998b).
- La planificació de tresoreria serà pròxima a la realitat futura, principalment per la informació actualitzada i exacta de què es disposa, i afavorirà la gestió de les posicions de tresoreria amb major facilitat i a un baix cost (Simon, 2001).
- La informació que les entitats financeres posseeixen sobre l'empresa és més específica, cosa que reporta beneficis tant als

clients com a les entitats, perquè redueix els costos d'informació i de transacció (Pérez i Fernández de Guevara, 2006).

- El finançament i inversió de dèficits i excedents de tresoreria s'optimitza per la possibilitat de contractar productes financers via xarxa, optant per aquells que més s'ajustin a les necessitats de l'empresa, cosa que s'assoleix mitjançant la comparació entre les condicions dels productes financers existents en el mercat (Claessens et al., 2000 i Pennathur, 2001). A més, es possibilita la simulació d'operacions millorant la presa de decisions.
- Els riscos financers, d'interès i de canvi, s'identifiquen de forma ràpida i la seva tendència pot ser analitzada constantment mitjançant un programari específic. Es poden mesurar aquests riscos financers, i fins i tot es pot efectuar l'execució de cobertures a l'instant (Skerritt, 1999). A més els productes financers de cobertura de riscos poden ser comparats mitjançant simulacions (Allen et al., 2001; Schaechter, 2002).

En definitiva, els serveis financers basats en les noves tecnologies unifiquen Internet com un estàndard de comunicació que genera sinergies i economies d'escala en la gestió de tresoreria (Mishkin i Strahan, 1999; Baralles i Villanueva, 2001; Eije i Westerman, 2002).

4. Metodologia i dades

Les dades s'han obtingut a partir de la realització d'una enquesta telefònica sobre una població d'empreses amb 10 o més empleats amb domicili social a la Comunitat Autònoma del País Basc (CAPV). S'han obviat les microempreses, que presenten la seva informació comptable en models de comptes anuals abreujats, per la qual cosa no es disposa d'informació desagregada. Com que en els treballs d'aquestes característiques la major part de les variables economicofinanceres s'obtenen directament dels comptes anuals de les empreses, la inclusió de les microempreses podria distorsionar els resultats de l'anàlisi empírica (Illueca i Maudos 2006).

La mostra seleccionada per a realitzar l'enquesta s'ha obtingut a partir del marc poblacional d'empreses actives no financeres amb més de 10 treballadors, mitjançant el procediment d'afixació proporcional en funció dels criteris dimensió empresarial i activitat econòmica, de manera que sigui representativa de l'estructura empresarial. L'enquesta es va realitzar a 501 empreses no financeres.

El qüestionari comprèn dos blocs de preguntes: «Responsabilitats de la gestió de tresoreria» i «Utilització de les TIC en les responsabilitats de la gestió de tresoreria». Aquesta informació permetrà realitzar una anàlisi descriptiva de les responsabilitats de la gestió de tresoreria i del nivell d'utilització de les TIC i, posteriorment, caracteritzar els perfils empresarials que es deriven (vegeu taula 1).

VARIABLES	NOMENCLATURA
Responsabilitats de la gestió de tresoreria	GT
Previsió de tresoreria a curt termini, com a mínim mensual	Prev
Establiment d'un nivell òptim de tresoreria	Opti.
Optimització de la liquiditat	Op. L.
Seguiment i optimització del circuit de compres-pagaments	Co. P
Seguiment i optimització del circuit de vendes-cobraments	Ve. C
Seguiment de la posició bancària en data valor	F. val.
Control diari de la posició bancària	Po. B
Maximitzar la rendibilitat dels excedents de tresoreria	Max R.
Minimitzar el cost de l'endeutament a curt termini	Min. C
Cobertura del risc de tipus d'interès	R. ti
Cobertura del risc de tipus de canvi	R. tc
Utilització de les TIC en les responsabilitats de la Gestió de Tresoreria	TIC
Gestió de cobraments i pagaments	G. cp
Control de la liquiditat de les operacions bancàries	L opb
Previsions de tresoreria a curt termini	Prev
Gestió de saldos bancaris a data valor	F. val
Negociació amb entitats financeres	Neg.
Gestió del finançament de dèficit de tresoreria	G. Fin
Gestió de col·locació de puntes de tresoreria	G. Inv
Gestió de riscos de tipus d'interès i tipus de canvi	Reos

Taula 1: Variables de l'estudi (elaboració pròpia).

El qüestionari consta de preguntes concretes sobre els aspectes objecte d'estudi, que requereixen respostes igualment concretes. Aquestes preguntes es presenten mitjançant una escala tipus Likert que permet quantificar l'opinió qualitativa de l'empresari i poder així efectuar els contrastos empírics pertinents. Els nivells d'acord o de desacord utilitzats en aquestes preguntes han estat de: 1. Mai i gens important, 2. Alguna vegada i d'escassa rellevància, 3. Diverses vegades i resulta de certa rellevància, 4. Moltes vegades i resulta bastant rellevant i 5. Habitualment i molt important.

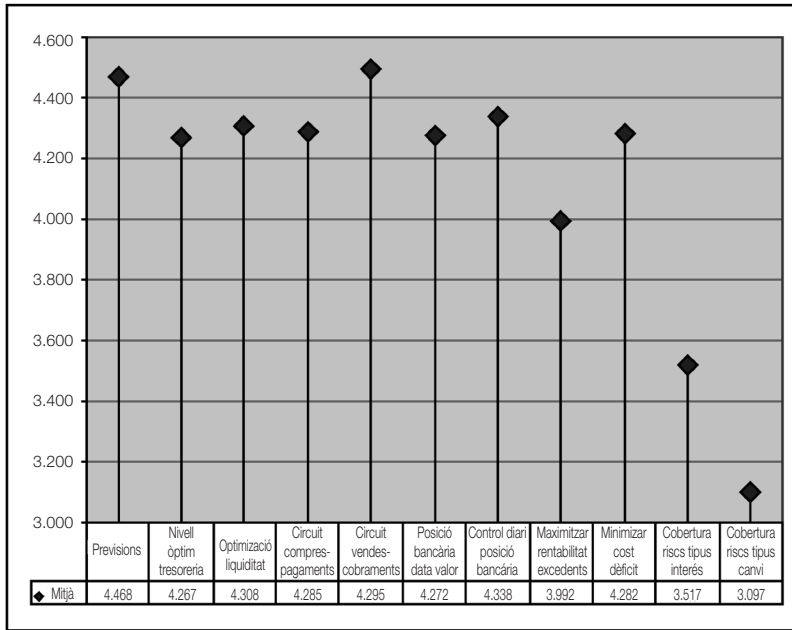
5. Resultats

5.1. Les TIC en la gestió de tresoreria: anàlisi descriptiva

5.1.1 Les responsabilitats de la gestió de tresoreria

El seguiment i optimització del circuit de vendes-cobraments és la variable que adquireix major valoració per part de les empreses enquestades (4,495), possiblement perquè aquesta variable agrupa la gestió relativa a les entrades monetàries principals de l'empresa, en les que se sustenta la supervivència empresarial. L'elaboració de previsions (4,468) és, de mitjana, el segon factor més valorat, principalment perquè una adequada gestió de tresoreria es recolza en els coneixements relatius a les posicions futures. Les responsabilitats menys valorades són la cobertura del risc d'interès (3,517) i de canvi (3,097). Aquestes funcions s'han introduït a l'última dècada com a part de la gestió de tresoreria. Per a algunes empreses encara són desconegudes en el curt termini, i per a altres, poc rellevants per la baixa influència que aquests riscos tenen en la seva activitat financera (vegeu gràfic 1).

La resta de responsabilitats, tot i que adquireixen valoracions altes en general i totes es consideren bastant importants (puntuacions superiors a 4 en pràcticament tots els casos), no destaquen ni per la seva alta ni per la seva baixa valoració en comparació de la resta. Aquestes responsabilitats corresponen al control de la posició diària de tresoreria (4,338), posició bancària a data valor (4,272), nivell òptim de tresoreria (4,267), optimització de la liquiditat de l'empresa (4,308), gestió dels circuits de comprespagaments (4,285). Així mateix, s'ha de minimitzar el cost de l'endeutament o del finançament (4,282) necessari per a cobrir els dèficits de tresoreria i també s'ha de maximitzar la rendibilitat (3,992) provinent de les inversions d'excedents.

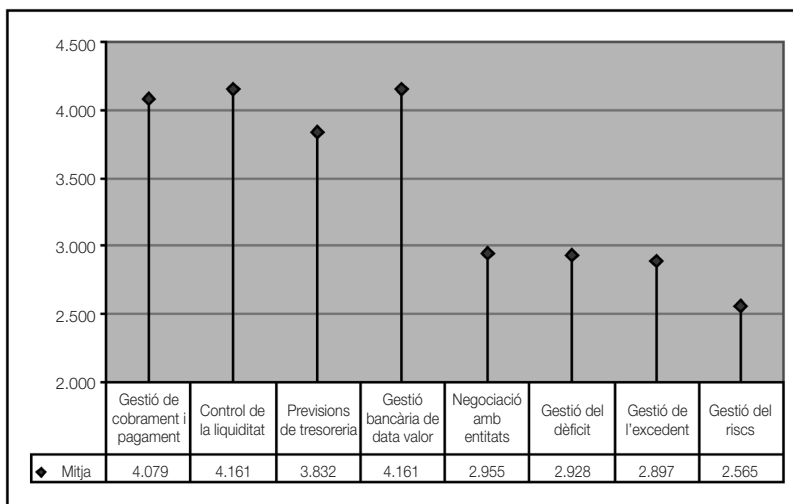
Gràfic 1: Responsabilitats de la gestió de tresoreria: mitjanes.

5.1.2. Ús de les tecnologies en les responsabilitats de la gestió de tresoreria

De les distintes TIC utilitzades en tasques de gestió de tresoreria, la banca electrònica destaca com l'instrument tecnològic més usat per a gestionar les operacions financeres a curt termini de forma eficient, i s'ha de considerar l'embranchida que Internet suposa pel que fa a les relacions empresa-entitat financera i pel que fa a la contractació i a l'anàlisi dels diversos instruments financers.

Entre les responsabilitats de tresoreria, la gestió de saldos bancaris a data valor i el control de la liquiditat són les tasques en què s'aprecia un major ús de les TIC, ja que obtenen una valoració mitjana de 4,161 sobre 5. El motiu és la possibilitat que ofereixen les TIC d'obtenir de forma directa la informació sobre els moviments a data valor des de l'entitat financera, cosa que suposa una important millora d'aquesta tasca. El coneixement en tot moment dels saldos bancaris, juntament amb una aplicació informàtica adequada, permet controlar la liquiditat de l'empresa de forma senzilla i eficient (Graber, 2002). La gestió de cobraments i pagaments (4,079) i l'elaboració de les previsions (3,832), obtenen valors també alts, a causa de

les aportacions que les TIC poden oferir per a aquestes responsabilitats, principalment per la més gran i exhaustiva informació que l'empresa pot adquirir i gestionar mitjançant les noves tecnologies (Tse et al., 1998a, 1998b; Phillips, 1998). Per a la resta de responsabilitats, l'ús de les TIC és inferior, ja que encara que una major i més actualitzada informació millora la gestió, aquesta depèn en gran mesura de les condicions que el mercat monetari i econòmic ofereix (vegeu gràfic 2).

Gràfic 2: La utilització de les TIC en les responsabilitats de la gestió de tresoreria: mitjanes.

Conseqüentment, es pot afirmar que l'ús estès de les TIC tendeix cap a l'ús d'aquestes en les responsabilitats de la gestió de tresoreria: gestió de cobraments i pagaments, elaboració de previsions de tresoreria i gestió bancària a data valor.

En tres de les quatre responsabilitats restants, això és, en la negociació amb entitats financeres, la gestió del finançament del dèficit i la gestió de col·locació de puntes de tresoreria, l'ús de les TIC per part de les empreses enquestades és relativament alt. No obstant això, la seva utilització depèn en major mesura de la situació econòmica del moment, de les condicions bancàries que les entitats puguin oferir, del poder de negociació de l'empresa o dels productes financers que existeixin a cada moment (San-Josep et al., 2006). No s'obté una valoració positiva rellevant en l'ús de les TIC per a la gestió del risc d'interès i de canvi.

5.2. Agrupació d'empreses: identificació de grups homogenis

L'agrupació de les empreses en grups homogenis es realitza emprant una anàlisi de conglomerats o cluster. Aquesta anàlisi s'ha aplicat als individus de la mostra emprant per a això el mètode de jerarquització en forma aglomerativa i utilitzant la distància euclidiana al quadrat. En aquesta anàlisi s'han utilitzat les variables relatives a la gestió de tresoreria i a les tecnologies de la informació i la comunicació.

Els resultats de l'anàlisi cluster i dels estadístics descriptius corresponents indiquen que existeixen dues categories fonamentals d'empreses: el grup I format per 228 empreses i el grup II per 117.

A la taula 2 recollim la valoració mitjana de cadascuna de les variables relatives a la gestió de tresoreria, utilització de les TIC en la gestió de tresoreria i resultats obtinguts per l'ús de les TIC en la gestió de tresoreria en cadascun dels dos grups resultants de l'anàlisi cluster.

<i>CONGLOMERATS</i>	Grup I	Grup II	Diferències
GESTIÓ DE TRESORERIA			
PREVISIONS DE TRESORERIA A C/T	4,342	4,641	0,299
NIVELL ÒPTIM DE TRESORERIA	4,162	4,462	0,300
OPTIMIZACIÓ LIQUIDITAT	4,211	4,487	0,276
CIRCUIT DE COMPRES PAGAMENTS	4,184	4,419	0,235
CIRCUIT DE VENDES COBRAMENTS	4,368	4,658	0,290
SEGUIMENT POSICIÓ BANCÀRIA EN DATA VALOR	4,110	4,496	0,386
CONTROL DIARI POSICIÓ	4,197	4,496	0,299
MAXIMITZACIÓ RENDIB. EXCENDENTS	3,776	4,333	0,557
MINIMITZACIÓ COST DE L'ENDEUTAMENT	4,075	4,684	0,609
COBERTURA RISC TIPUS D'INTERÈS	3,136	4,120	0,984
COBERTURA RISC TIPUS DE CANVI	2,640	3,991	1,351
<i>CONGLOMERATS</i>	Grup I	Grup II	Diferències
UTILITZACIÓ DE LES TIC EN LA GESTIÓ DE TRESORERIA			
GESTIÓ DE COBRAMENTS I PAGAMENTS	3,833	4,556	0,723
CONTROL DE LA LIQUIDITAT OPERACIONS BANCÀRIES	3,934	4,632	0,698
PREVISIÓ DE LA TRESORERIA A C/T	3,504	4,496	0,992

GESTIÓ SALDOS BANCARIS DATA VALOR	3,952	4,632	0,680
NEGOCIACIÓ AMB ENTITATS DE CRÈDIT	2,557	3,821	1,264
GESTIÓ DEL FINANÇAMENT DELS DÈFICITS	2,548	3,889	1,341
GESTIÓ DE LA COL·LOCACIÓ DE LES PUNTES DE TRES.	2,456	3,769	1,313
GESTIÓ DE RISCOS FINANCERS	2,092	3,684	1,592

Taula 2: Característiques de les empreses.

Els valors mitjans del grup II són superiors als del grup I, pel que són aquestes empreses, les del grup II, les que atorguen major importància a la gestió de tresoreria i a més utilitzen en major mesura les TIC per a desenvolupar les responsabilitats que es deriven de la gestió de tresoreria.

Les variables elaboració de previsions, establir el nivell òptim de tresoreria, optimització de la liquiditat, seguiment i optimització del circuit de compres-pagaments i vendes-cobraments, establir posició bancària i control diari de la posició, adquireixen una alta valoració per part de totes les empreses, tant les que componen el grup I com les que componen el grup II, amb diferències mínimes entre els grups. Concretament el grup I valora aquestes variables aproximadament amb una puntuació de 4,1 sobre 5, quan el grup II valora les mateixes variables al 4,4. Es determina així, que les diferències entre grups per a aquests conceptes són mínimes, arribant a ser com a màxim de 0,386 punts.

Les valoracions que adquireixen la resta de variables en relació amb la gestió de tresoreria, concretament, maximització d'excedents, minimització de dèficit de tresoreria i cobertura de riscos financers, és menor en ambdós grups, però les diferències entre els grups són més grans en comparació amb les valoracions i amb les diferències obtingudes per a les variables elaboració de previsions, establir el nivell òptim de tresoreria, optimització de la liquiditat, seguiment i optimització del circuit de compres-pagaments i vendes-cobraments, establir posició bancària i control diari de la posició. Concretament, les empreses del grup I valoren aquestes variables: maximització d'excedents, minimització de dèficit de tresoreria i cobertura de riscos financers amb una puntuació que oscil·la entre el 2,9 i el 4,0 sobre 5. En canvi, el grup II ofereix puntuacions que ronden entre el 3,9 i el 4,6, és a dir, arriben a valors diferenciats entre 0,557 punts fins a 1,351 punts.

Es denota així que, arribant a ambdós grups valoracions altes per a la gestió de la liquiditat, operativa i bancària, les diferències entre els grups rauen específicament en responsabilitats relatives a la gestió d'inversió a curt termini, finançament a curt termini i gestió de riscos financers.

D'altra banda, i respecte a la utilització de les TIC en les responsabilitats de la gestió de tresoreria observem un comportament similar. No obstant això, la utilització de les TIC en els dos conglomerats és menor i més diferenciada entre grups en comparació de les valoracions atorgades a les variables que componen la gestió de tresoreria. Les variables ús de les TIC per a la gestió de cobraments i pagaments i per al control de la liquiditat i les variables ús de les TIC per a la gestió de previsions a curt termini i saldos bancaris són les variables més utilitzades en ambdós grups, i arriben a valors d'aproximadament 3,8 punts sobre 5 en el grup I i de 4,5 en el grup II. Les valoracions de les variables ús de les TIC per a la negociació, finançament de dèficit de tresoreria, inversió de puntes de tresoreria i gestió de riscos financers són menors en comparació amb les anteriors, i arriben al 2,5 en el grup I i el 3,8 en el grup II, diferències que oscil·len entre 1,264 punts i 1,592.

Les empreses valoren essencialment l'ús de les TIC per a tasques de gestió operativa o bancària, fins i tot de previsió, i es troben les majors diferències entre els grups en les variables relatives a l'ús de les TIC en aspectes d'inversió i finançament a curt termini i gestió de riscos financers.

Finalment, i a fi de comprovar el tipus d'empreses que formen cadascun dels grups quant a grandària empresarial, sector d'activitat i formació del responsable de tresoreria, s'ha confeccionat la taula 3.

	GRANDÀRIA EMPRESARIAL		SECTOR D'ACTIVITAT			FORMACIÓ DEL RESPONSABLE		
	G. I	G. II		G. I	G. II		G. I	G. II
10 a 49 empleats	49%	51%	Construcció	21%	23%	Estudis primaris	2%	0%
50 a 99 empleats	22%	20%	Fabricants	29%	27%	Batxiller superior	10%	14%
100 a 249 empleats	16%	14%	Comerç i transports	28%	20%	Estudis universitaris no finalitzats	2%	3%
250 o més empleats	13%	15%	Altres serveis	22%	30%	Estudis universitaris finalitzats	86%	83%

Taula 3: Composició del Grup I i II en relació amb la grandària empresarial, el sector d'activitat i la formació del responsable.

Com es pot observar, la grandària empresarial, el sector d'activitat i la formació del gestor de tresoreria són variables que no influeixen en el com-

portament de les empreses quant a la forma de gestionar la tresoreria. Els conglomerats obtinguts són homogenis en si mateixos però heterogenis entre si. No obstant això, el percentatge d'empreses petites, mitjanes i grans, la distribució de sectors d'activitat, construcció, fabricants, comerç i transport, i altres serveis, i la proporció del responsable de tresoreria amb estudis primaris, batxiller superior, estudis universitaris no finalitzats i estudis universitaris finalitzats, són similars en el grup I i II.

6. Conclusions

En aquest treball s'analitzen les funcions que s'integren en la gestió de tresoreria, així com l'ús de les noves tecnologies de la informació i la comunicació en aquesta gestió. Posteriorment es pretén la caracterització de perfils empresarials respecte a aquests aspectes.

Els resultats indiquen que les responsabilitats de la gestió de tresoreria més valorades són, d'una banda, la gestió dels cobraments donada la seva importància per a la supervivència empresarial, i d'altra banda, la gestió de les previsions de tresoreria per l'anticipació relativa a la informació dels moviments de disponibilitats líquides. En el costat oposat, la cobertura de riscos financers és la funció menys valorada.

La gestió de saldos bancaris a data valor i el control de la liquiditat són les tasques de la gestió de tresoreria en les que s'aprecia un major ús de les TIC. La raó es deu a la possibilitat que ofereixen les TIC d'obtenir de forma directa la informació sobre els moviments a data valor des de l'entitat financera, cosa que suposa una important millora d'aquesta tasca. El coneixement en tot moment dels saldos bancaris, juntament amb una aplicació informàtica adequada, permet controlar la liquiditat de l'empresa de forma senzilla i eficient.

A més, l'ús de les TIC sembla servir com a determinant del perfil empresarial en l'àrea de la tresoreria, ja que permet que es descriguin dues tipologies diferenciades d'empreses. D'una banda, les que atorguen més importància a la gestió de tresoreria i utilitzen en major mesura les TIC per a desenvolupar les responsabilitats que es deriven d'aquesta gestió, i d'altra banda, les empreses en les que la gestió de tresoreria ocupa una menor rellevància dintre del departament financer i en les que les TIC són utilitzades en menor mesura. El diferent nivell d'ús de les TIC en aspectes d'inversió i finançament a curt termini i en gestió de riscos financers és la principal diferència entre ambdós grups.

Referències bibliogràfiques

- ALFONSI, M.J. (1999) «Best practices in international treasury management» *AFP Exchange*, 19 (6), 54-58.
- ALLEN, F., MCANDREWS, J. i STRAHAN, P. (2001) «E-finance: an introduction» *Financial Institutions Centre*, Octubre, 1-40.
- BARAJAS, A. i VILLANUEVA, M. (2001) «Escenario de la banca en Internet» *Banca y Finanzas*, 66, 29-32.
- BRUNELL, K., JESSELL, K.A. i MCARTY, D.E. (1990) «Cash management practices of small firms» *Journal of Cash Management*, 10 (7), 52-55.
- CHARRO, A.M. i ORTIZ, J.F. (1996) «La función de tesorería en la empresa: banca electrónica y cash management» *Boletín de Estudios Económicos*, 51 (157), Abril, 129-164.
- DESALVO, A. (1972) «Cash management converts dollars into working assets» *Harvard-Deusto Business Review*, Maig-Juny, 92-100.
- EIJE, H. i WESTERMAN, W. (2002) «Multinational cash management and conglomerate discounts in the Euro zone» *International Business Review*, Abril, 1-25.
- GRABER, R. (2002) «Online cash management, market customer expectations and banks challenges» *AFP- Exchange*, 22 (3), 46-49.
- HEYWOOD, D. (1999) «Treasury issues looking around, looking ahead» *Australian CPA*, 69 (5), 36-37.
- HINES, C.; HURTT, D.N. i LANGSAM, S.A. (2000) «Shopping for cash management services» *The Journal of Corporate Accounting and Finance*, 12 (1), 15-19.
- ITURRALDE, T.; MASEDA, A. i SAN-JOSE, L. (2005) «La gestión de la liquidez: necesidades y excedentes de tesorería» *Boletín ICE Económico*, Nº 2834, 7 al 13 de Febrer, 29-41.
- ITURRALDE, T.; MASEDA, A. i SAN-JOSE, L. (2009) «The cash management routines: evidence from Spanish Case» *Frontiers in Finance and Economics*, Abril.
- KENNINGTON, C.J., HILL, J. i RAKOWSKA, A. (1996) «Consumer selection criteria for banks in Poland» *International Journal of Bank Marketing*, 14 (4), 12-21.
- LEVINSOHN, A. (2001) «Few flock to e-finance» *Strategic Finance*, 82 (7), 69-70.
- MASEDA, A. i ITURRALDE, T. (2001) «Una aproximación a la gestión de la liquidez a través del análisis del estado de flujos de tesorería» *Actualidad Financiera*, 6 (7), juliol, 33-46.
- MOLS, N.P., BUKH, P.N. i BLENKER, P. (1997) «European corporate

- customers choice of domestic cash management banks» *International Journal of Bank Marketing*, 15 (7), 255-263.
- MULLIGAN, P. i GORDON, S.R. (2002) «The impact of information technology on customer and supplier relationships in the financial services» *International Journal of Service Industry Management*, 13, 29-46.
- PENNATHUR, A.K. (2001) «Clicks and bricks e-risk management for banks in the age of the Internet» *Journal of Banking and Finance*, 25, 2103-2123.
- PHILLIPS, A.L. (1998) «Migration of corporate payments from check to electronic format: a report on the current status of payments» *Financial Management*, 27, hivern, 92-105.
- POGUE, G.A.; FAUCETT, R.B. i BUSSARD, R.N. (1970) «Cash Management a Systems Approach» *Industrial Management Review*, 11 (2), 55-74.
- ROSS, D. (1991) «Treasury Profit or cost center?» *Accountancy*, Octubre, 97-98.
- SAN-JOSE, L., ITURRALDE, TX. i MASEDA, A. (2006) «Las Tecnologías de la Información y la Comunicación en la Gestión de Tesorería: Modelo Explicativo» *Cuadernos de Gestión*, 6 (2), 83-102.
- SANTOMÁ, J. (1999) «Los servicios de tesorería bancaria: factores de calidad» *ASSET*, 29-32.
- SIMON, G. (2001) «Presupuestos e Internet» *Harvard-Deusto Finanzas y Contabilidad*, 41, Mayo/Junio, 20-22.
- SKERRITT, S.E. (1999) «Moving toward the future-the evolution continues» *AFP-Exchange*, 19 (6), 12-16.
- SOENEN, L.A. (1989) «Practices of treasury management in a small open trading economy. The Belgian case» *Journal of Management Studies*, 26 (7), 59-74.
- TSE, K.L., BRUCKLEY, A. i WESTERMAN, W. (1998a) «A survey of cash management in the Netherlands: Centralisation and payment and collection practices» *International Journal of Management*, 15, 193-202.
- TSE, K.L., BUCKLEY, A. i WESTERMAN, W. (1998b) «A survey of cash management in the Netherlands- Part 2: liquidity management, netting, bank relationships and software systems» *International Journal of Management*, 15, 280-289.
- VERNEDA, J.C. (1999) «Los tesoreros gestionan sistemas de tesorería automatizados» *ASSET*, 22, 7-8.
- WILLIAMS, B.C.; CHEN, J.C. i RUSSELL, P.O. (1997) «Understanding changes in systems, accounting and auditing: the impact of EDI» *Managerial Auditing Journal*, 12 (6), 298-304.